

koztatjuk. Most már a második kenderszövő tanfolyamunk dolgozik harminchárom résztvevővel.

Ily módon a DMKSz a szórványmagyarságot szellemileg erősíti, anyagilag támogatja és a magyar népközösség védelmében részéssíti minden ügyes-bajos dolgában anélkül, hogy ezzel bármelyik másikk nemzetiség érdekeit sértené.

KÁDÁR LÁSZLÓ

A DÉLVIDÉKI MAGYAR IRODALOM ÉS KÖZMŰVELŐDÉS

HEGEDŰS LÁSZLÓ nagyon helyesen mutatott rá arra, hogy a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség és a Szenteleky Társaság, vagyis a magyar közművelődést irányító férfiak és a magyar írók között ma is a legszorosabb a kapcsolat, amit kifelé az is mutat, hogy a Szövetség és a Szenteleky Társaság elnökének személye ugyanaz. Szenteleky Kornél már a huszas évek közepén, tehát akkor, amidőn irodalomszervező munkáját megkezdte, állandóan hangsúlyozta, hogy az íróknak népük felé kell fordulniok, népük és szülőföldjük felé és az elefántcsonttoronyba való zárkózás és szépirodalmi szenvelgés helyett a táj és a nép helyi hagyományait, gyökereit kell kutatniok és külön helyi sajátosságokat kell irodalmi módon feldolgozniok. Szeressük azt, ami a miénk, ez volt a jelszó s jellemző, hogy erre az addig finoman esztétizáló irodalmár, az első nevelését még a század elején a székesfővárosban kapott esztéta, de most már népe irodalomszervezője jött rá. A háborúelőtti Délvidéken a magyarságnak nem volt olyan helyi közművelődési v. irodalmi szervezete, mint például a szerbeknek, akik ezt a szervüket már a mult század elején építették ki Pesten, hogy aztán — épen hasonló gyökerű elgondolások alapján — a magyar fővárosból arra a tájra vigyék, amelyen a magyarországi szerb nép a legnagyobb számban él. A trianoni katasztrófának és a kisebbségi sorsnak kellett bekövetkeznie, hogy erre a magyar kultúrférffiak és politikusok is rájőjjenek s elsősorban a magyar írók, akik a háborúelőtti kozmopolitizmus téves csapásairól leghamarabb álltak be a nemzet nagy és közös útjába, a népi irányzatba. Mikor a DMKSz megalakult, már túl voltunk ezen a felismerésen, túl voltunk a keresgélésen. Így a délvidéki magyarságnak ez a hatalmas szervezete annál nagyobb erővel és biztonsággal ismerhette fel célkitűzéseinek helyességét és kezdhette meg azt a nagyszerű közművelődési munkát, amely a felszabadulással szinte egyidejűleg a több mint húsz éves kisebbségi sors hiányait, kulturális veszteségeit, de emellett még az elmult évszázad liberális lanyhaságának hibáit is pótolni volt hivatott.

Csak természetes tehát, hogy a DMKSz mindjárt a felszabadulás után készséggel adott helyet a délvidéki magyar íróknak, majd amikor azok megalakították a Szenteleky Társaságot, párhuzamos munkájukat a Szövetség is programjába illesztette és a Szövetség elnöke szívesen fogadta az írók meghívását Társaságuk élére. A Szövetség és az írók, tehát a délvidéki magyar közművelődés és irodalom szoros együttműködésének programja ezzel adva van; a Szövetségnek ügyelnie kell arra, hogy minden tekintetben támogassa íróit, akik

ennek a tájnak és népnek lelkét hivatottak magas irodalmi síkon és színvonalasan kifejezni. Munkájukat szervesen kell beleillesztenie a délvidéki magyar népművelés szolgálatába. Semmiesetre sem szabad bekövetkeznie annak, hogy a közművelődés és irodalom férfiai csak a székesfőváros felé figyeljenek, csak onnan várják szellemi és anyagi erőiket; az természetes, hogy a teljes magyar egységre kell törekedniök, de ép a nemzet egyetemének érdekében ügyelniök kell arra, hogy sajátos értékeik is kibontakozhassanak, a dévidéki magyar szellem helyi gyökerei minél inkább a talajba mélyedjenek és megerősödjenek, mert csak így tudják azokat a gyümölcsöket felmutatni, amelyeket az egyetemes magyar művelődés is örömmel és büszkeséggel fogad. A Közművelődési Szövetségnek tehát minél többször kell szerepeltetnie rendezéseiben a délvidéki magyar írókat, viszont a délvidéki magyar íróknak minél bensőségebben kell saját tája, saját problémái és saját tárgyai felé fordulnia és azokat műveiben feldolgoznia. A délvidéki magyar irodalomnak ma már számos olyan terméke van, amelyet az egyetemes magyar irodalom is elismer, a délvidéki táj és a délvidéki magyar nép ott él a délvidéki költők számos versében, a délvidéki magyar író számos elbeszélésében, sőt ma már egynéhány regényében is. Ez a szoros együttműködés biztosítja azt, hogy a délvidéki magyar közművelődés igazán kibontakozhat és eredményeket érhet el, s elérhetjük a csodát, hogy a magyar író, ha nem is prófétája, de megbecsült munkása lehet saját szűkebb hazájának. A szoros kapcsolat ma már meg van, világosan látjuk tanulságait is, de ez a kapcsolat soha sem lehet olyan szoros, hogy még még szorosabbra vonni ne lehessen, soha nem lehet annyira termékeny, hogy még termékenyebb ne legyen.

CSUKA ZOLTÁN

BÁNÁTI MAGYARSÁG

NEMZETI megújulásunk a világháború után egy központi kérdést vetett fel: „a nemzeti önismeret“ „a nemzeti lényeg“ alapvető kérdését. Legkiválóbb tudósaink, íróink és nevelőink foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy milyen a jellegzetesen magyar lelki alkat és az ezen felépülő magyar szellemi és anyagi világ minősége. Szekfű Gyula a „Mi a magyar“ című s a magyar lényegét a tudományos vizsgálódás tárgyilagosságával megvilágító nagy mű előszavában tiltakozik a „lirai magyarságvíziók“ ellen. Nemzeti érdeknek mondja az egyéni érzések és szenvedélyek által rajzolt, „magyarságképek“ mellőzését.

Bármennyire igaz ez, az élet és megújulás útjait kereső bánáti magyarság nem volt és nem is lehetett mentes a lírai szenvedély áramlásától. Mi, elszakított magyarok éreztük „a bátor, szép és vigasztaló“ magyarságkép szükségességét, de mindig az utánunk jövő nemzedékre gondoltunk s ezért megnyilatkozásainkban, — még egy rendes havi Bánáti Magyar Közművelődési Szövetség-gyűlés kere-